

OD ODPADÓW DO WARTOŚCI: REDEFINICJA RECYKLINGU W PROJEKTOWANIU I MIKROBIZNESIE

Autor: Vesna Avramovska, współzałożycielka MATA Skopje

Choć nie pracuję bezpośrednio w branży modowej, jako architekt i projektant wnętrz, który tworzy meble i akcesoria dekoracyjne do wystroju wnętrz, zauważyłem, że wiele z tych samych zasad ma zastosowanie w różnych dyscyplinach, szczególnie jeśli chodzi o recykling, ponowne wykorzystanie materiałów i wydłużanie żywotności produktów.

Recykling: błędna czy sensowna praktyka?

W naszych zbiorowych wysiłkach na rzecz zwiększenia świadomości negatywnego wpływu szybkiej mody często podejmujemy dobrze przemyślane, ale błędne wybory. Podczas gdy promowanie recyklingu i ponownego użycia jest niezbędne, narzędzia, których używamy, czasami nie trafiają w sedno. Nowe przedmioty są często tworzone wyłącznie do prezentacji, bez funkcji i z niezwykle krótką żywotnością, co niweczy sam cel zrównoważonego projektowania.

Weźmy na przykład cykliczny konkurs o nazwie „From Waste to Art” organizowany przez lokalną firmę zajmującą się gospodarką odpadami. Młodzi uczestnicy tworzą dzieła sztuki z wyrzuconych materiałów, a najlepsze kreacje są wystawiane w galerii handlowej przez miesiąc. Jednak po zakończeniu wystawy te dzieła znów stają się odpadami. Chociaż inicjatywa może być inspirująca na pierwszy rzut oka, jej długoterminowy wpływ jest wątpliwy.

Ostatecznym celem recyklingu powinno być danie produktom drugiego życia, a nie chwilowe zatrzymanie ich na wysypisku.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Mam głęboki szacunek dla sztuki, ale musimy również poprowadzić następne pokolenie, aby zobaczyło, że zrównoważony rozwój leży w funkcjonalności. Powinniśmy uczyć młodych ludzi, jak kreatywnie przedłużać żywotność produktów, nie tylko dla wartości artystycznej, ale dla zastosowań w świecie rzeczywistym.

Edukacja: Fundament zmian

2

Jeśli naprawdę chcemy zmienić nastawienie do konsumpcji i zrównoważonego rozwoju, musimy zainwestować w praktyczną edukację. Wyobraź sobie lokalne warsztaty, na których uczniowie uczą się recyklingu i ponownego wykorzystania materiałów, takich jak szkło, tekstylia lub papier. Poprzez kontakt z prawdziwymi technikami recyklingu, zdobędą praktyczne umiejętności i zrozumieją szersze możliwości kreatywnego ponownego wykorzystania.

Kilka lat temu MATA wzięła udział w weekendowym hackathonie, w którym mentorzy — projektanci i wykwalifikowani rzemieślnicy — pracowali z młodymi ludźmi, aby naprawić stare krzesła biurowe i zepsute meble. Cel? Przeobrazić je w wyjątkowe, funkcjonalne elementy pasujące do nowoczesnego domu. Była to piękna inicjatywa, która udowodniła, że kreatywność i zrównoważony rozwój mogą iść ręką w rękę.

W rzeczywistości MATA opracowała wcześniej pełny projekt przeznaczony na tego typu warsztaty, ale niestety nie uzyskał on wsparcia, prawdopodobnie dlatego, że wyprzedzał swoje czasy.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Nastawienie mikrobiznesu

3

W MATA nasza misja koncentruje się na wzmacnianiu pozycji mikroprzedsiębiorstw. W tym kontekście prawdziwa moc recyklingu ujawnia się, gdy odpady są przekształcane w przedmioty o rzeczywistej użyteczności. Na przykład odpady papierowe mogą stać się papier-mâché, które można uformować w miski na owoce lub pojemniki do przechowywania. Plastikowe butelki mogą stać się świecznikami lub wazonami. Z potłuczonego szkła można zrobić deski do krojenia lub płytki dekoracyjne.

Oto przykład pokazujący, jak stare swetry można przerobić na przytulne legowiska dla zwierząt.

Źródło: Pinterest

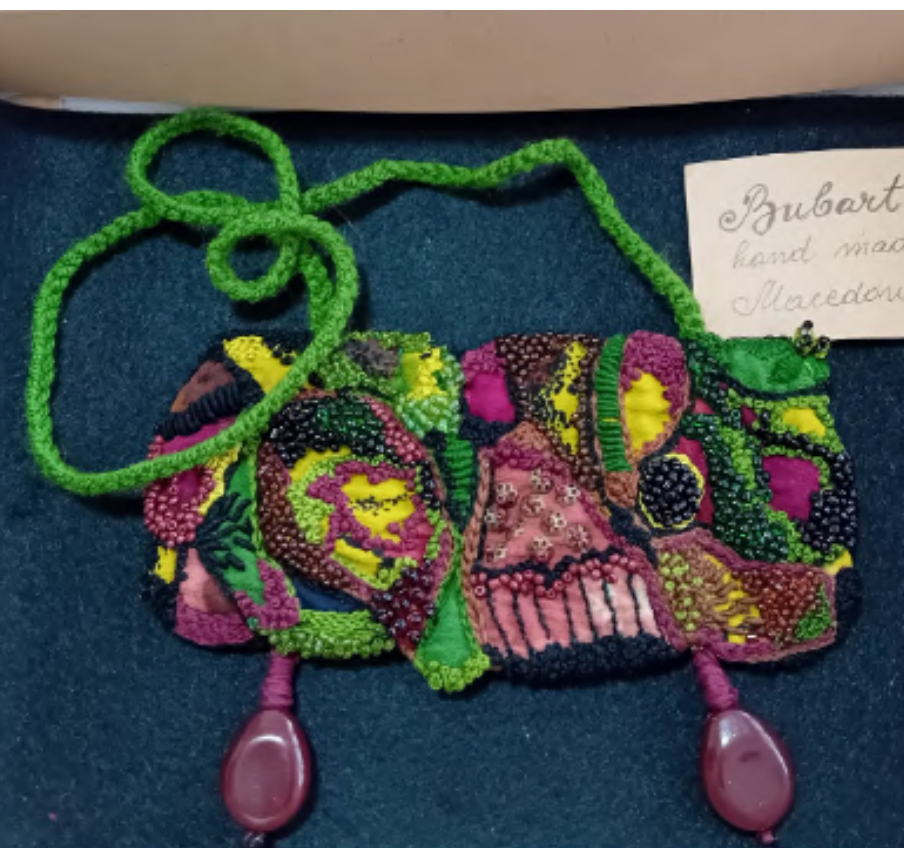

Dofinansowane przez
Unię Europejską

To podejście, w którym produkty z recyklingu mają zarówno funkcjonalność, jak i wartość dodaną, jest szczególnie cenne dla producentów na małą skalę. Przy ograniczonej zdolności produkcyjnej mikroprzedsiębiorstwa czerpią duże korzyści z procesów, które podnoszą wartość ich materiałów. Właściwa kreatywna interwencja może przynieść produkty o wysokiej wartości ze znacznie lepszymi cenami rynkowymi.

Jak mawiam, możemy „szukać przyszłości w przeszłości”. Oznacza to czerpanie inspiracji z tradycyjnych materiałów, rzemiosła i zapomnianych umiejętności. Doskonałym przykładem tego jest praca Buby Antevskiej z BUBART, która przekształca elementy ze starych wyprawek (pełnych ręcznie haftowanych płócien i tradycyjnych strojów) w nowe, nowoczesne wzory. Tworzy współczesne szale, czapki, torby i naszyjniki, używając jedwabiu, bawełny, wełny i koralików. Dzięki jej kunsztowi i zamiłowaniu do szczegółów materiały odradzają się, stając się prawdziwymi, jedynymi w swoim rodzaju skarbami o wartości znacznie wykraczającej poza ich skromne początki.

Wdychanie nowego życia w modzie

5

Istnieje również ogromny potencjał w artystycznym naprawianiu — odnawianiu ukochanych ubrań zniszczonych przez mole, plamy lub czas. Wielu z nas ma takie rzeczy schowane, niechętnie się z nimi rozstajemy, ale nie wiemy, jak przywrócić im życie. Kiedyś mikroprzedsiębiorstwo oferowało artystyczne naprawy, w ramach których wykwalifikowani twórcy dodawali osobiste, artystyczne akcenty do zużytych ubrań. Dlaczego nie przywrócić tej idei blasku fleszy?

Wizja na przyszłość

Istnieje pilna potrzeba fizycznej przestrzeni, w której ludzie mogą zostawiać cenne, ale nieużywane przedmioty — obiekty czekające na przekształcenie przez osoby z wizją i umiejętnościami. Równie ważne jest stworzenie dedykowanego

galeria lub targowisko dla tych dóbr z odzysku. Taka przestrzeń wspierałaby finansową stabilność twórców i inspirowała społeczeństwo do ponownego wyobrażenia sobie odpadów jako potencjału.

Jednym z udanych przykładów jest centrum handlowe ReTuna w Szwecji (<https://www.retuna.se/english>), które funkcjonuje jako centrum ponownego wykorzystania i modeli biznesowych opartych na obiegu zamkniętym. Być może nadszedł czas, abyśmy zwrócili się do firm zajmujących się gospodarką odpadami, aby zbadać podobne partnerstwa, które zamieniają wyrzucone przedmioty w okazje do edukacji, innowacji i przedsiębiorczości.

Bo czasami wystarczy zmienić perspektywę, aby zamienić marnotrawstwo... w coś wartościowego.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Finansowane przez Unię Europejską. Wyrażone poglądy i opinie są wyłącznie poglądami i opiniami autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Ani Unia Europejska, ani EACEA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Wszystkie wyniki opracowane w ramach projektu „Stop Fast Fashion” są udostępniane na otwartej licencji (CC BY-SA 4.0 DEED). Mogą być wykorzystywane swobodnie i bez ograniczeń. Kopiowanie lub modyfikowanie tych materiałów, w całości lub w części, bez zgody autora jest zabronione. Wykorzystując wyniki, należy podać źródło finansowania i autorów.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

FERI

